

Farkas Júlia – Göntér Mónika – Szabó Gabriella

Megoldásfókusz és értelemkeresés az iskolai zaklatás kezelésében

Gyakorlatközpontú kézikönyv
szülőknak, pedagógusoknak és segítőknek

Az iskolai zaklatás jól ismert jelenség, különleges figyelmet az ezerféle egyéb, a közoktatást és a társadalmat terhelő problémák közepette rendszerint akkor kap, amikor valami rendkívüli dolog történik. Amikor egy iskolás gyermek vagy kamasz a halálba menekül a folyamatos atrocitások elől, vagy ellenkezőleg, akár fegyverrel a kezében egy társa, esetleg az egész közösség ellen fordul. Ilyenkor erre a jelenségre irányul minden tekintet, kivesézi a sajtó, megszólalnak az érintettek, a szakértők. Néhány napig, esetleg hétig „téma” a tragikus esemény, amíg a „hírmalomba” érkező egyéb szálitmányok háttérbe nem szorítják az érdeklődést.

Mindezek ellenére tudható, hogy nem kizárólag ezekben az esetekben történik iskolai zaklatás, jóval elterjedtebb, mindennapi jelenségről beszélünk, a különbség az, hogy ezekben az esetekben a közvetkezmény kirívó, megrendítő. Az egyes nagy tragédiák árnyékában azonban ott van az a sok-sok lelki sérülés, amelyet nem világít meg reflektorfény, egy-egy szülő, pedagógus igyekszik beavatkozni, sokszor egyszerű eszközökkel: beszélgetéssel, más iskolába való áthelyezéssel és egyéb ésszerűnek tűnő

módszereket kínál az érintetteknek, elsősorban a családnak és az iskoláknak, segítő szakembereknek. Az érintettek száma sokkal nagyobb annál, amit elsőre gondolnánk: nem csupán a zaklatóról, zaklatókról van itt szó, nem csupán a zaklatás elszenvedőjéről, hanem a szemtanúkról is, akik ugyan nincsenek benne konkrétan az eseményekben, de látják, tudnak róla, esetleg elmesélik otthon valamelyik szülőnek. A könyv a beavatkozási lehetőségeket két, elkülönülő, egyenként jól használható módszer oldaláról fogalmazza meg. Göntér Mónika (coach, tréner, mesteroktató) a megoldásközpontú módszer oldaláról kínál eszközöket. A megoldásfókuszú módszert az 1980-as években Steve de Shazer és Insoo Kim Berg fejlesztették ki. Nem a problémára, hanem

Egy alapvető szakkönyv az iskolai zaklatás kezeléséhez

módszerrel.

A Farkas Júlia, Göntér Mónika és Szabó Gabriella által jegyzett *Megoldásfókusz és értelemkeresés az iskolai zaklatás kezelésében. Gyakorlatközpontú kézikönyv szülőknak, pedagógusoknak és segítőknek* című kiadvány elméleti háttérrel és jól használható gyakorlati

a vágyott változásra, a jövőre helyezi a hangsúlyt. A múlt jelentősége az abban rejlő erőforrások feltárásában rejlik (mikor mentek rendben a dolgok, és akkor miben volt más a viselkedés – amikor rosszul mentek a dolgok, akkor honnét merítették az erőt az ehhez kapcsolódó megküzdéshez stb.). Természetesen az ennél összetettebb elméleti háttérrel jól érthetően ismergeti a szerző, majd a módszer alkalmazásához ad igen komoly segítséget, gyakorlatiasan és konkrét helyzetre adaptálhatóan. Érint olyan témákat is, mint például azt, hogy mit tehet a pedagógus, mit tehet a gyermek, és mit tehet a család. Ezt követően több esetpéldát ismertet a szerző.

A következő nagy tartalmi egység szerzője Farkas Júlia adjunktus, családtudományi és családterápiás szakember. Itt egy másik iskola, a Viktor Frankl által kidolgozott logoterápia (értelemközpontú szemlélet) oldaláról dolgozza ki az intervenciós lehetőségeket. Amint írja: „Ez a könyv azért íródott, hogy ne történjen több tragédia, hogy a bullyingra utaló jeleket felnőttként – szülőként, pedagógusként, segítőként – észleljük, azonosítsuk, majd cselekedjünk. Amikor tudomásunkra jut, hogy a gyermeket zaklatni kezdik, vagy ő maga kezd bántani másokat az óvodában vagy az iskolában, hirtelen azt érezzük szülőként és pedagógusként, hogy »megáll a józan eszünk«. Nagyon sok érzés kavarghat bennünk ilyenkor: talán legerősebb a harag

„A kiadvány elméleti háttérrel és jól használható gyakorlati módszereket kínál az érintetteknek, elsősorban a családnak és az iskoláknak, segítő szakembereknek”

(a zaklató gyermekkel és szüleiével, a pedagógusokkal szemben egyaránt), a tehetetlenség, a tanácstalanság, a magára hagyottság, valamint megjelenhet a félelem is. Megélhetjük azt is, hogy megkérdőjeleződik a minket körülvevő világ értelmessége; összezavarodunk, azt érezhetjük, hogy az életünk éppen kisiklóban van, és a jelen pillanat is teljesen zűrzavaros. Ebben a fejezetben arra koncentrálnunk, hogy ebben a zűrzavaros állapotban hogyan találjuk meg újra az értéket, az értelmet és a cselekvési lehetőséget – azaz a szabad teret – egy iskolai zaklatás közepette felnőttként (...) és miként segíthetjük a gyermeket is ebben.”

Farkas Júlia jól érthetően és hasznosíthatóan ismerteti a logoterápiás szemlélet által lehetővé tett megoldási keretet, az értelem- és értékközpontú megközelítést a bullying problémáján keresztül dolgozva fel, konkrétan alkalmazható módszertant adva az olvasó kezébe. Foglalkozik a logoterápiás szemléletű esetszövegező csoport lehetőségeivel, és számos esetfeldolgozásán keresztül teszi plasztikusá a módszer nyújtotta lehetőségeket. Megismerkedünk olyan fogalmakkal, mint például a bullyingvákum, az értemspirál vagy a szalutogenetikus megközelítés. Nagyon izgalmasan vázolja a bullyingfolyamat spirálját: elindul a zaklatás, a gyermek megsebződik, a gyermek bizalmatlanná válik az emberekkel és a társas helyzetekkel szemben, elszigetelődik, ez az elszigetelődés még nehezebbé teszi a gyermek társas helyzetét, egyre nehezebbé, időnként kínossá válik a társas pozíciója, a gyermek még azokat is taszítja, akik kedvesek vele, ez oda vezet, hogy még több zaklatásban lesz része.

A következő tartalmi egység szerzője ugyancsak Farkas Júlia, itt az óvodai és iskolai zaklatás kora gyermekkori prevenciójával foglalkozik, kiemelt figyelemmel a kötődés kérdéskörére. Ez a rész a szülőkhöz szól, arról, hogy mit tehetnek annak érdekében, hogy gyermekük ne kerüljön se a zaklató, se a zaklatás elkövetőjének pozíciójába. Célja, hogy megnövekedjen a család megtartó ereje, képes legyen védőfaktoroként funkcionálni a gyermeket fenyegető ártalmakkal szemben.

A záró fejezet Szabó Gabriella szociális szakember által összeállított, a prevenciót célzó hét óravázlatot közöl, majd a könyv mellékleteként bizonyos gyermekvédelmi alapismerteket oszt meg az olvasóval.

A könyv nagyon jól olvasható és érthető, témáját tekintve naprakész elméleti és gyakorlati tudnivalókat közvetít. Minden fejezethez bőséges irodalomjegyzék tartozik, a felhasznált korszerű hazai és külföldi szakirodalmat feltüntetve. A kiadó a Pünkösdi Teológiai Főiskola, a könyv azonban nem vallási megközelítést képvisel, hanem modern szemléletű, a gyakorlati életben közvetlenül és jól hasznosítható, ugyanakkor elméletileg is megalapozott, hiánypótló „világi” szakkönyv az iskolai zaklatás kérdéskörében. Meglátásom szerint alaprendeltetése mellett az olvasói hasznára válhat bármilyen közösségi konfliktus, kiközösítés értelmes megközelítésében, ezek hatékony kezelésében is.

„A könyv nagyon jól olvasható és érthető, témáját tekintve naprakész elméleti és gyakorlati tudnivalókat közvetít”

STOP

A nyomtatott verzió mellett e-book formájában is beszerezhető.

(Farkas Júlia, Göntér Mónika, Szabó Gabriella: Megoldásfókusz és értelemkeresés az iskolai zaklatás kezelésében.

Gyakorlatközpontú kézikönyv szülőknek, pedagógusoknak és segítőknek. Bp., PTF, 2023. 208 p.)

Horváth Sándor Domonkos